

Лекція 9

Засоби індивідуального захисту рук

Якісний та надійний засіб індивідуального захисту для рук повинен володіти тими ж властивостями, що й природний захисний бар'єр — наша шкіра. Вона оберігає від мікробів, допомагає регулювати температуру тіла та передає тактильні відчуття (тепло, холод, тиск). Крім того, завдяки великій кількості сполучної тканини, шкіра захищає від тиску, травм і надмірного тертя.

Засоби захисту рук, розроблені з урахуванням природних особливостей та використанням новітніх технологій, називаються біоміметичними. Вони вже займають лідируючі позиції на ринку, а майбутнє, коли такі ЗІЗ стануть стандартом для всіх, наближається. Однак варто з'ясувати, які саме види засобів захисту рук передбачені чинними на сьогодні національними нормативами та стандартами (НПАОП).

* Біоміметика, або біоніка (лат. *bios* — життя і *mimesis* — наслідування) — створення пристроїв, приладів, механізмів чи технологій, ідея та основні елементи яких запозичені з живої природи.

Види ЗІЗ згідно з вітчизняними стандартами

В нормативних актах не дається чіткого визначення ЗІЗ для рук. Однак на основі загальних положень, наведених у ДСТУ 7239:2011 «Система стандартів безпеки праці. Засоби індивідуального захисту. Загальні вимоги та класифікація», можна сформулювати таке визначення: Засіб індивідуального захисту рук — це обладнання, яке носить користувач на руці, плечі або передпліччі, або ж призначене для захисту цих ділянок від одного або кількох видів небезпек, що загрожують життю і здоров'ю.

У ДСТУ 7239:2011 також вказано види ЗІЗ для рук, плеча та передпліччя, зокрема:

- захисні рукавиці;
- захисні рукавички;
- рукавиці та рукавички;
- безпальчикові рукавички;
- напальчники;
- надолонники;
- нарукавники;
- налокітники;
- наплічники;
- антиелектростатичні браслети та кільця;
- назап'ястники для важких робіт.

У цьому документі зазначається, що перші три види ЗІЗ з цього списку можуть забезпечувати захист від механічних ушкоджень (порізів, проколів, дрібного скла тощо), хімічних речовин, мікроорганізмів, іонізуючого випромінювання, радіоактивних матеріалів, електричного струму, статичної електрики, вібрацій, а також від холоду, низьких температур та теплових випромінювань. Для інших ЗІЗ конкретні функції не прописані, але очевидно, що вони також призначені для захисту від шкідливих впливів та для запобігання травмам, пов'язаним з перенавантаженням м'язів.

Маркування та його значення

Основним фактором при виборі ЗІЗ для рук є умови праці, в яких вони будуть використовуватися. Важливо оцінити, від яких небезпечних факторів потрібно захистити працівників на вашому підприємстві. Іноді таких чинників може бути кілька, і це також слід врахувати при виборі засобів захисту.

При покупці ЗІЗ, особливо через інтернет-магазини, де відсутня можливість консультації з продавцем, скористайтеся спеціальною таблицею. Вона містить пояснення піктограм на рукавичках та інформацію про ті небезпечні фактори, від яких захищають відповідні ЗІЗ з кожною конкретною піктограмою.

Маркування засобів індивідуального захисту рук (рукавичок)

Піктограма	Чинники ризику	Значення піктограми та буквеного/цифрового коду на ній
	-	Інформаційне повідомлення: категорія ризику, розмір, марка, етикетка тощо
	Хімічні	Піктограму доповнює тризначний буквений код, яким позначають хімічні речовини (А — метанол, В — ацетон, С — ацетонітрил, D — дихлорметан, Е — сірчак вуглецю, F — толуол, G — діетиламін, Н — тетрогідрофуран, І — етилацетат, J — n-Гептан, К — їдкий натрій, L — сірчана кислота), час просочення яких крізь рукавичку становить принаймні 30 хв. Рейтинг 1—6 (10—480 хв)
	Механічні	Піктограму доповнює чотиризначний цифровий код. Ним позначають, від якого саме механічного чинника захищають рукавички: А — стійкість до стирання (0—4) В — стійкість до порізів (0—5) С — стійкість до розривів (0—4) D — стійкість до перфорації (0—4)

	<p>Теплові (тепло/ вогонь)</p>	<p>Піктограму доповнює шестизначний цифровий код. Ним позначають, від якого саме теплового чинника захищають рукавички:</p> <p>A — займистість (0—4)</p> <p>B — контактна температура (0—4)</p> <p>C — конвективна температура (0—4)</p> <p>D — випромінюване тепло (0—4)</p> <p>E — дрібні бризки розплавленого металу (0—4)</p> <p>F — проекція розплавленого матеріалу (0—4)</p>
	<p>Холодові</p>	<p>Піктограму доповнює тризначний цифровий код. Ним позначають, від якого саме холодowego чинника захищають рукавички:</p> <p>A — конвективний холод (0—4)</p> <p>B — контактний холод (0—1)</p> <p>C — непроникність (0—1)</p>
	<p>Волога</p>	<p>Мала стійкість до хімічної дії. Піктограму водонепроникних рукавичок використовують для тих, які не витримали впливу на них принаймні трьох хімічних речовин зі списку (наведений у рядку «Хімічні чинники») протягом принаймні 30 хв, але які пройшли тест на проникнення</p>
	<p>Біологічно небезпечні</p>	<p>Рукавички пройшли тест на герметичність щодо повітря та/ або води згідно з допустимим рівнем якості</p>

Під час роботи з хімічними речовинами використовуйте лише рукавички, які містять піктограми хімічного захисту (другий рядок Таблиці). Якщо рукавички потрібні для роботи за високих температур, переконайтеся, що вони відповідають стандарту EN 407. А для захисту від забулених країв або лез обирайте вироби з позначкою EN 388.

Щоб визначитися з розміром рукавичок, [скористайтеся шпargarлкою](#).

Нові рукавички слід зберігати у заводській упаковці на достатній відстані від джерел озону, тепла і відкритого вогню.

Перед використанням уважно перевірте, чи немає на рукавичках дефектів або розривів. Не користуйтеся пошкодженими, зношеними, брудними рукавичками,

зокрема із плямами від будь-яких рідин. Це допоможе запобігти подразненням шкіри ([дерматитам](#)) та інфікуванню. Одягати рукавички варто на сухі й чисті руки.

Після використання чистіть рукавички одноразовою ганчіркою. Рекомендуємо використовувати рукавички, які можна прати. Після прання зберігайте рукавички так, щоб внутрішня підкладкова тканина легко просушувалася.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке біомиметика?
2. Маркування та його значення.
3. Що таке засіб індивідуального захисту рук?
4. Рекомендації щодо використання рукавичок.